

4. Кістковий вік. Вікіпедія: URL: https://uk.vvikipedia.com/wiki/Bone_age (дата звернення: 12.04.2021).

5. Кузнецова О. В. Мониторинговое исследование функционального состояния организма и адаптационных механизмов учащихся инновационных школ. *Сучасні досягнення спортивної медицини, лікувальної фізкультури та валеології* : Х Юбілейна міжнародна науково-практична конференція. Одеса, 22-24 вересня 2004. Одеса : Одес. держ. мед. ун-т, 2004. 229 с.

6. Кузнецова О. В. Респираторно-гемодинамическая функциональная система. URL: <http://u4isna5.ru/referat/73-2012-02-28-18-15-43/549-2012-02-28-18-50-47> (дата звернення : 20.05.2021).

7. Никонова А. А. Внезапная кардиальная смерть у детей и подростков. Проблемы диагностики. Направления профилактики (обзор литературы) <file:///C:/Users/Администратор/Downloads/vnezapnaya-kardialnaya-smert-u-detey-i-podrostkov-problemy-diagnostiki-napravleniya-profilaktiki-obzor-literatury.pdf>

8. Орджоникидзе З. Г., Павлов В. И., Дружинин А. Е., Иванова Ю. М. Сотрясение сердца (commotio cordis) как причина внезапной сердечной смерти в спорте. *Медицина неотложных состояний*. 2009. № 3. С. 48–55.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

О. Пінчук

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Університет Григорія Сковороди в Переяславі*

Науковий керівник: Кривенко Ю. О. – кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри спортивних ігор Університету Григорія Сковороди
в Переяславі

Формування соціально-активної особистості у поєднанні з фізичним розвитком є важливою умовою підготовки до життя у сучасному суспільстві. Особливого значення набуває це положення у системі навчання і виховання дітей дошкільного віку, що відзначено у значній кількості законодавчих актів: Закон України «Про освіту», Законі України «Про дошкільну освіту»,

Цільовій комплексній програмі «Фізичне виховання – здоров'я нації» [4], Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту в Україні [3], Законі України «Про фізичну культуру і спорт» та ін.

У теперішній час Україна переживає непростий історичний період. Найбільша небезпека, яка загрожує нашому суспільству, полягає не тільки в економічній кризі і у політичному хаосі, а в першу чергу – у руйнації особистості. Сьогодні матеріальні цінності домінують над духовними, тому у дітей з'являються викривлені уявлення про доброту, чуйність, гуманність, справедливість, чесність, патріотизм. Дітей дошкільного віку відрізняє емоційна, вольова і духовна незрілість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Разом з тим, дані досліджень свідчать про те, що сьогодні майже 80% дітей мають одне або кілька захворювань, лише 15-20% малюків народжуються цілком здоровими, у кожній третій дитині фіксуються відхилення у фізичному або психічному розвитку, смертність удвічі переважає народжуваність. Ученими М. М. Амосовим [1], Г. Л. Апанасенком [2], О. Г. Булич, І. В. Муравовим [4] досліджено феномен здоров'я та визначені такі його види, як фізичне, соматичне, духовне, соціальне, моральне і психічне.

Фізичне здоров'я є фундаментом здорової особистості, а від психічного залежить духовне здоров'я (складником якого є моральне) та соціальне. Тому цілком закономірно, що в багатьох державних документах наголошується на необхідності зміцнення фізичного і психічного здоров'я дітей та молоді.

Таким чином, саме фізичне виховання розглядається сучасною педагогічною і психологічною наукою як особливий вид діяльності, що сприяє вихованню кращих фізичних, моральних, психічних якостей, пов'язаних з формуванням цілісної та гармонійної особистості дитини та її здоров'я.

Це положення підтверджується дослідженнями І. Д. Бега (2001), Л. Л. Божович (1995), Е. С. Вільчковського (2004), Л. В. Волкова (2010), О. В. Дубогай (2006), О. В. Запорожця (1986), О. Л. Кононко (2003), Т. Ю. Круцевич (2001), Е. Я. Степаненкової (2001), Б. М. Шияна (2001) та ін.

У зв'язку з цим, у фізичному вихованні все більш актуальним є питання, що пов'язані з посиленням духовно-моральних засаду вихованні дітей.

В останні роки були проведені дослідження, які були присвячені організаційно-педагогічним і методичним питанням удосконалення системи фізичного виховання дошкільників; підвищенню емоційної стійкості дітей 6-7 річного віку засобами фізичного виховання; оптимізації рухової активності старших дошкільників з різним рівнем фізичного стану; сполученому розвитку фізичних і пізнавальних здібностей дітей 5 і 6 років в процесі фізичного виховання; формуванню ціннісного ставлення до власного здоров'я дітей старшого дошкільного віку; розвитку рухових і розумових здібностей старших дошкільників у процесі туристсько-краєзнавчої діяльності.

У розробці проблеми морального виховання дітей дошкільного віку значну роль відіграли роботи Л. В. Артемової (1995), Р. С. Буре (1986), О. Л. Кононко (2003), Л. А. Мондейкене (1987), Л. Є. Ніконової (1989), Т. І. Поніманської (2002), Л. Н. Проколієнко (1987).

Застосуванню гри як дієвого засобу виховання моральних якостей у дітей присвятили дослідження С. А. Аркін (1968), Л. В. Артемова (1986), С. Н. Карпова, Л. Г. Лисюк (1986), Н. В. Міннікаєва (2009), Д. В. Менджеріцька (1982).

Проблеми морального виховання дошкільників у процесі ознайомлення з навколишньою дійсністю досліджували Н. Ф. Виноградова (1986), Т. І. Грицишина (2004), Т. П. Зав'ялова (2001), Ю. Т. Іванов (2004). Дослідники виявили можливості використання різноманітних засобів емоційно-морального виховання дітей, до яких відносяться читання, усна народна творчість, музика, комп'ютерні технології, театралізовані ігри.

Водночас питання морального розвитку дітей дошкільного віку в процесі фізичного виховання залишається ще недостатньо дослідженим. У доступній нам літературі не було виявлено досліджень, пов'язаних з обґрунтуванням теоретико-методологічних та організаційно-практичних аспектів використання засобів фізичної культури для формування моральних якостей дошкільників.

Мета – визначити теоретичні засади формування моральних якостей дітей старшого дошкільного віку в процесі фізичного виховання.

Аналіз й узагальнення науково-методичної літератури та педагогічного практичного досвіду фізичного виховання дітей дошкільного віку дозволяє говорити про те, що цілісний розвиток дитини як особистості – головна мета модернізації дошкільної

освіти на сучасному етапі розвитку держави, що передбачає турботу не тільки про фізичне здоров'я дитини, але і висуває завдання формування її духовно-моральних якостей.

Питання про взаємозв'язок морального і фізичного виховання дітей розкрито у наукових здобутках багатьох педагогів, фізіологів, психологів минулого і сьогодення.

Отже, одним із перспективних напрямів сучасної педагогіки, в тому числі і дошкільної, є інтеграція фізичного і морального виховання, яка передбачає системний підхід до поняття «здоров'я», що розглядається як єдність трьох складових: фізичне, психологічне і моральне. При цьому пріоритет належить способу життя і культурі спілкування з оточуючими людьми.

Сучасні дослідження у галузі фізичного виховання і спорту свідчать, що фізична культура має відношення як до духовної, так і до матеріальної сфери людини. Вдосконалюючи фізичні якості і рухові навички, вона тим самим сприяє перебудові фізичної, матеріальної природи людини. Але на основі цього змінюються і ціннісні орієнтації.

Отже, в процесі проведення різноманітних організаційних форм роботи з фізичного виховання можливо створення унікального розвивального середовища, яке буде сприяти соціалізації дитини, формуванню у неї важливих моральних якостей (гідності, чесності, справедливості, толерантності, патріотизму та ін.). Дослідники відмічають, що, розглядаючи фізичне виховання дітей дошкільного віку як педагогічний процес, у сучасних умовах слід спрямовувати його на «комплексне підвищення фізичного, психічного та морального здоров'я дітей. У цьому процесі паралельно і у взаємозв'язку повинні вирішуватись питання виховання фізичних, моральних і вольових здібностей дітей у процесі занять фізичною культурою. Такі завдання можуть бути вирішено тільки за умови поєднання та взаємозв'язку вікових закономірностей розвитку дитини та педагогічних умов – фізичного навантаження, обсягу та інтенсивності фізичних вправ, форм та методів організації занять.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. Київ. Ред. журналу «Дошкільне виховання», 1999. 62 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості. Київ, Либідь, 2003. Кн. 1. 341 с.
3. Божович Л. И. Избранные педагогические труды. Проблемы формирования личности. Москва. Междунар. пед. академ., 1995. 78 с.

4. Булич О. Г., Муравов И. В. Здоровье человека: Биологическая основа жизнедеятельности и двигательная активность в ее стимуляции. К.: Олимпийская литература, 2002. 424 с.

5. Поніманська Т.І. Моральне виховання дошкільників: навч. посіб. К.: Вища школа, 1993. 111 с.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА СИСТЕМ ПОБУДОВИ ЕФЕКТИВНОЇ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ

В. Постоєнко

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

Науковий керівник: Квак О. В. – кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри медико-біологічних дисциплін і фізичного виховання Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Недостатність рухової активності підлітків це соціальний, а не біологічний феномен. Сучасні школярі в своїй більшості відчують руховий дефіцит. Кількість рухів, які виконуються ними протягом дня, нижче їх вікових норм.

У результаті проведеного дослідження були отримані результати, які виявили рівень фізичного розвитку, функціонального стану і рівня тривожності підлітків, що займаються спортивними вправами на додаткових заняттях фізичною культурою [2].

На основі аналізу комплексу літературних джерел встановлено, що руховий режим – це сукупність рухової активності даної людини протягом певного періоду часу. Оптимальний для забезпечення здоров'я руховий режим сучасної людини має включати ті види фізичних вправ, які б дозволяли повною мірою попередити можливі наслідки гіпокінезії. Зокрема, до них слід віднести: вправи аеробного циклічного характеру, що забезпечують підтримку адекватного стану кардіореспіраторної системи, терморегуляції, обміну речовин; гімнастичні вправи з метою підтримки гарного стану хребта, суглобів м'язів, тулуба; загартувальні процедури; ранкову гігієнічну гімнастику; фізкультхвилинки і фізкультпаузи [1].